

Tisková zpráva, 30. června 2022

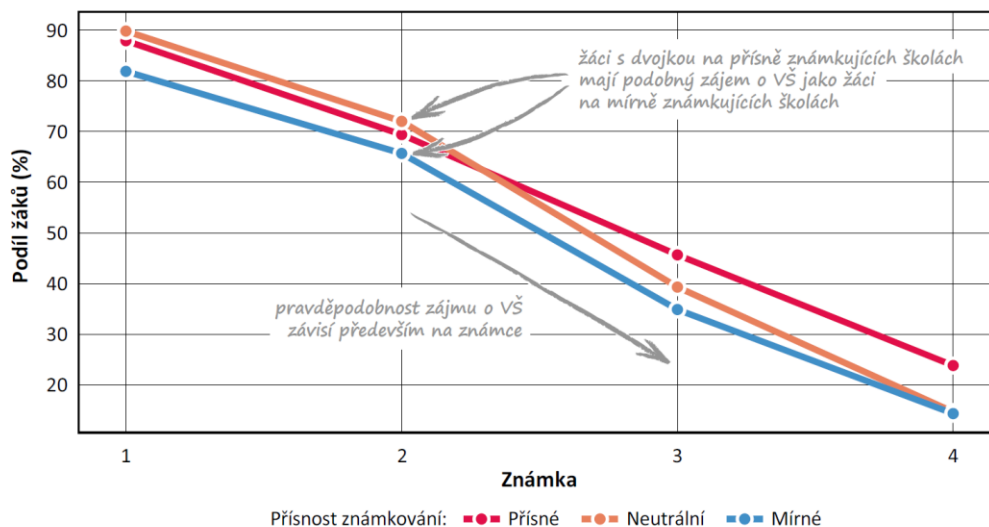
Nová studie think-tanku IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR s názvem „Rozdíly v přísnosti známkování žáků a dopady na vzdělanostní aspirace“ odhaluje odlišnosti českých základních škol v přísnosti klasifikace žáků a ukazuje, že známky mají nezanedbatelný vliv i na vzdělanostní aspirace žáků.

Mezi základními školami v České republice panují v přísnosti známkování poměrně velké rozdíly. Klasifikace žáků se stejnými akademickými výsledky v jednotných testech se mezi školami liší v průměru o celý klasifikační stupeň. Nabízí se tak otázka, do jaké míry vypovídají známky žáků na vysvědčení o jejich vzdělání. Pro žáky a jejich rodiče přitom známky ve škole představují důležitý zdroj informací, který spoluurčuje i vzdělanostní a kariérní ambice.

Uvážíme-li sníženou vypovídací schopnost známek danou rozdíly v přísnosti známkování, až 87 % žáků devátých ročníků s jedničkou z matematiky chce vystudovat vysokou školu, zatímco mezi žáky s trojkou jen 39 %. Známky na vysvědčení navíc často představují jedno z přijímacích kritérií na středních školách a víceletých gymnáziích.

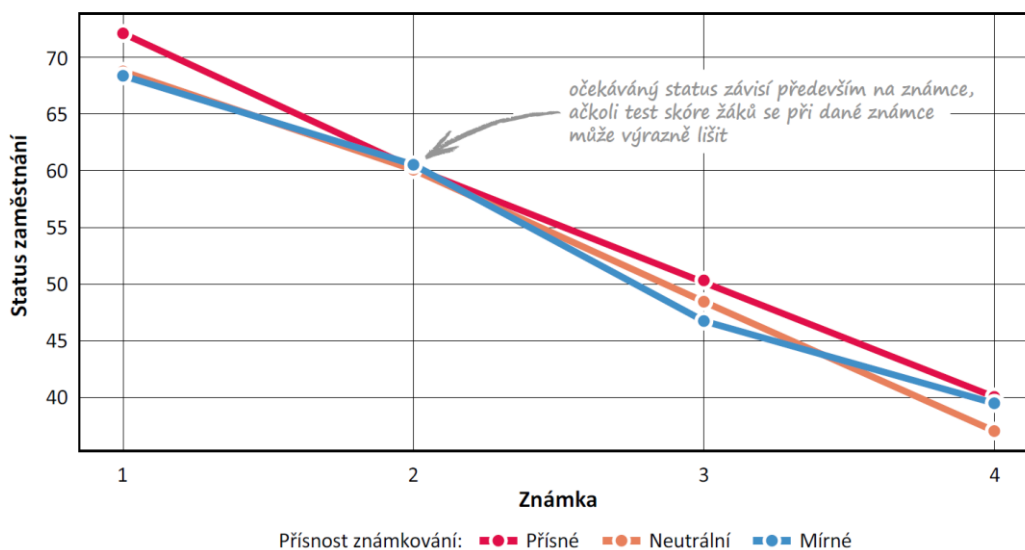
„Při stejných dovednostech mají žáci z přísně známkujících škol nižší studijní ambice oproti žákům z mírně známkujících škol. Rozdíly v přísnosti známkování a zásadní role známek při plánování budoucí vzdělávací dráhy mohou tedy vést k neadekvátním rozhodnutím žáků a rodičů, neefektivitám ve vzdělávacím systému a k méně optimální alokaci talentů,“ upřesňuje možné důsledky nejednotného známkování spoluautor studie Tomáš Protivínský.

Graf 10: Podíl žáků, kteří chtějí vystudovat VŠ
(ambice na vystudování VŠ podle známek a přísnosti hodnocení)

Podobným způsobem přísnost známkování ve školách ovlivňuje i kariérní aspirace žáků. Z naší studie poměrně jednoznačně vyplývá, že se představy žáků o prestiži jejich budoucího povolání výrazně odvíjí od známek.

Graf 11: Očekávaný socioekonomický status zaměstnání ve 30 letech

Studie dále ukazuje na rozdíly v přísnosti klasifikace chlapců, dívek a žáků s různým socioekonomickým statusem. Při stejné úrovni matematické gramotnosti měřené testy dostávají dívky známku v průměru o třetinu lepší. U žáků s vyšším socioekonomickým statusem tento rozdíl představuje zhruba čtvrtinu klasifikačního stupně. Učitelé při známkování totiž do známek vedle vzdělávacích výsledků promítají i sociálně-emoční charakteristiky žáků a přístup ke studiu.

Socioekonomický status zásadně ovlivňuje také aspirace žáků ke studiu na vysoké škole. Dívky a žáci ze zvýhodněného prostředí mají výrazně vyšší zájem o vystudování vysoké školy v porovnání s chlapci a se žáky ze znevýhodněného prostředí s jinak stejnou úrovní matematické gramotnosti.

„Cílem školního hodnocení by měla být především podpora procesu učení a formování vzdělanostních ambicí. Rozdíly v přísnosti známkování tento proces narušují. Znamky by proto měly více vycházet z objektivnějších kritérií a je velmi vhodné je doplňovat detailnějším písemným hodnocením,“ vysvětluje spoluautor studie Daniel Münich.

Vzhledem ke stěžejní roli známek v českém vzdělávacím systému a s přihlédnutím k tomu, že ministerská vyhláška o klasifikaci v základním vzdělávání ponechává školám a pedagogům velkou autonomii při hodnocení, je vhodné věnovat problematice hodnocení žáků, a tedy i známkování, mnohem větší pozornost v inspekční práci, vzdělávacích politikách, ve sběru dat a navazujících výzkumech.

Studie vznikla s podporou Akademie věd ČR v rámci programu Strategie AV21. Celý text k dispozici [zde](#).

Kontakt na autory studie:

Daniel Münich, daniel.munich@cerge-ei.cz

Tomáš Protivínský, tomas.protivinsky@cerge-ei.cz

Administrativní kontakt pro média:

Eva Peňázová, eva.penazova@cerge-ei.cz, +420 - 602 698 440

IDEA při CERGE-EI, Politických vězňů 7, Praha 1, idea@cerge-ei.cz

Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při Národohospodářském ústavu AV ČR, v. v. i. je nezávislý akademický think-tank zaměřující se na analýzy, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na faktech, datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorii. IDEA je projektem Národohospodářského ústavu Akademie věd České republiky, který spolu s Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy (CERGE) tvoří společné akademické pracoviště CERGE-EI.